

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelma

Yhdenvertaisuudella tarkoitetaan sitä, että kaikki ihmiset ovat samanarvoisia riippumatta sukupuolesta, iästä, alkuperästä, kansalaisuudesta, kielestä, uskonnosta ja vakaumuksesta, mielipiteestä, poliittisesta tai ammattiyhdistystoiminnasta, perhesuhteista, vammasta, terveydentilasta, seksuaalisesta suuntautumisesta tai muusta henkilöön liittyvästä syystä.

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelmassa kuvataan siihen liittyvä suunnitteluprosessi, nykytilan kartoitusmenetelmät ja johtopäätökset, valitut kehittämistoimenpiteet sisältäen niiden aikataulut ja vastuut sekä suunnitelman seuranta ja päivittäminen.

1. Yhdenvertaisuussuunnitelman perustelut

Keski-Suomen Liikunta ry:n yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelman perustana on

- KesLin olemassa olevat säännöt
- Reilun Pelin periaate jokaisen tasavertaisesta mahdollisuudesta liikuntaan ja urheiluun sekä
- lainsäädännön mm.
  - o yhdenvertaisuuslain 1325/2014,
  - o tasa-arvolain 1329/2014 sekä
  - o liikuntalain 390/2015 velvoitteet.

1.1. Yhdenvertaisuussuunnittelu

Yhdenvertaisuuslaki velvoittaa viranomaisia, koulutuksen järjestäjiä ja työnantajia arvioimaan ja edistämään yhdenvertaisuutta omassa toiminnassaan. Edistämisvelvollisuus koskee kaikkia laissa mainittuja syrjintäperusteita. Lain mukaan viranomaisella, koulutuksen järjestäjällä ja työnantajalla, jonka palveluksessa on säännöllisesti vähintään 30 henkilöä, on oltava suunnitelma yhdenvertaisuuden edistämistä koskevista toimenpiteistä (yhdenvertaisuussuunnitelma).

1.2. Suunnitteluprosessi

Yhdenvertaisuussuunnitelma rajattiin koskemaan ensisijaisesti Keski-Suomen Liikunnan henkilöstöä ja hallitusta. Suunnitelma linkittyy muun muassa uuden Olympiakomitean (aloittaa 1.1.2017) suunnitelmiin.

Prosessin suunnittelu (syyskuu 2016), vastuuhenkilöinä aluejohtaja Petri Lehtoranta. Valmistelussa osallistettiin Keski-Suomen Liikunta ry:n henkilöstöä ja hallitusta (keskustelut, kysely).

Yhdenvertaisuuskysely henkilöstöille ja hallituksille 3.-9.9.2016. Kyselyyn vastasi 9 henkilöä, joista henkilöstön edustajia oli 6 (66,7 %) ja hallituksen edustajia 3 (33,3 %). Vastaajista 5 oli naisia, 4 miehiä. Vastaajista 1 toimii järjestössä esimiestehtävissä. Kyselyn tuloksista ja johtopäätöksistä järjestettiin henkilöstölle keskustelutilaisuus, johon osallistui 6 henkilöstön edustajaa.

2. kysely toteutettiin syksyllä 2021. Kyselyn tulokset liitteenä.

Muu tiedonkeruu. Kyselyn lisäksi nykytilaa koskevaa tietoa kerättiin henkilöstötilastoista ja muista lähteistä.

Käytössä olevia toimintatapoja (mm. työryhmät) kirjattiin ylös.

Prosessista tiedottaminen. Prosessin käynnistämisestä ja etenemisestä tiedotettiin syyskuun henkilöstötilaisuuksissa sekä hallituksen kokouksissa.

Kehittämiskohteiden tunnistaminen. Nykytilan arvioinnin pohjalta tunnistettiin yhdenvertaisuuden toteutumista koskevia haasteita ja tehtiin ehdotus tavoitteiksi ja toimenpiteiksi.

Suunnitelman kokoaminen. Edellä kuvatut vaiheet ja niiden tulokset koottiin yhdenvertaisuussuunnitelmaksi.

Suunnitelman hyväksyminen. Suunnitelma on käsitelty ja hyväksytty hallituksen kokouksessa 11.10.2016.

2. KesLi:n toiminta

Yhdenvertaisuus, tasa-arvo ja monikulttuurisuus ovat yksi Keski-Suomen Liikunta ry:n toiminnan keskeisiä arvoperusteita.

Näiden sisällöt käsitetään koskemaan sekä fyysistä, psyykkistä että sosiaalista yhdenvertaisuutta.

Haluamme luoda sallivaa asenneilmastoa sekä käytännön toimintaa, joka tukee mm. erilaisuuksien kohtaamista.

Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus ovat sisänrakennettu arvo toiminnassamme, jota edellytämme jäseniltämme, kumppaneiltamme sekä sidosryhmiltämme.

Edellisten lisäksi tasa-arvo käsittää myös alueellisen (Keski-Suomen maakunta) että lajien välisen tasa-arvon.

2.1. Viestintä

- Ulkoisessa viestinnässä (sisältö ja kuvitus) yhdenvertaisuus ja tasa-arvo ovat luonteva osa jokapäiväistä toimintaa: mitään hyljeksimättä, turhaa korostamatta ja monipuolisuutta vaalien.
- Viestinnällä pyritään tavoittamaan kaikki kohderyhmät tasapuolisesti, mm. käyttäen monia viestintäkanavia
- Tapahtumien puhujien ja esiintyjien valinta, mutta toimitaan kuitenkin substanssisisältö edellä
- Yhdenvertaisen ilmapiirin luominen, kielenkäyttö (some)
- Viestinnällisesti on aina mahdollista toimia paremmin.

2.2. Esteettömyys ja saavutettavuus (vastuullisuusohjelma 2021)

- KesLi:n toimitiloihin on pääsy mahdollista kaikille ryhmille.
- Asenteet ovat avoimet ja ilmapiiri on hyvä sekä erilaisuus hyväksyttyä.
- Palveluja kaikille ja tarvittavilla kielillä sekä selkokielisesti
- KesLi:n toiminta on lähtökohtaisesti avointa ja siitä viestitään
- Ohjaamme jäseniämme (viestinnän ja koulutuksen kautta) toimimaan niin, ettei niiden toiminnassa tapahdu harrastajan/urheilijan syrjintää missään tilanteissa

2.3. Osallistuminen ja vaikuttaminen (vastuullisuusohjelma 2021)

- Hallituksen sekä eri työryhmien kokoonpanossa huomioidaan monipuolinen liikuntakulttuurin hallinta sekä mm. sukupuoli, monikulttuurisuus, maantiede ja lajitausta. Ehdokasasettelu ja valinta ovat avointa.
- Hallituksen kokouksista ja päätöksistä tiedotetaan avoimesti
- Luodaan yhteisiä kohtaamisen paikkoja
- Osallistuminen ja vaikuttaminen on jokaisen KesLin yhteisössä toimivan arjen työtä

2.4. Koulutus

- Koulutukset ovat avoimia kaikille halukkaille. Niistä viestitään yhdenvertaisesti kaikille oletetuille sidosryhmille. Niiden hinnoittelu on tasapuolinen ja maltillinen.
- Koulutuksia muokataan tarpeiden mukaisiksi. Koulutusta on tarvittaessa tarjolla myös muilla kielillä.
- Kouluttajavalintoihin vaikuttavat ainoastaan halukkaan taidot ko. tehtävään

2.5. Urheilutoiminta

- Lasten leirit ovat avoimia kaikille. Niistä viestitään tasapuolisesti ja osallistujien erityistarpeet eivät estä osallistumista.
- Hallinto- ja käytännön toiminta ovat näiden arvojen mukaista

2.6. Keski-Suomen Liikunta työnantajana (vastuullisuusohjelma 2021)

- KesLi koetaan haluttuna, reiluna ja modernina sekä tasa-arvoisena työnantajana
- Osallisuuteen ja viestintään liittyvät kysymykset aiemmissa kohdissa koskevat sekä ulkoista että sisäistä toimintaa

3. Toimenpiteet ja seuranta

Tavoitteet	Toimenpiteet	Aikataulu	Vastuuhenkilöt	Seuranta
Yhdenvertaisuus KesLin vastuullisuusohjelmaan	Tehdään kysely säännöllisesti ja kirjataan osaksi vastuullisuusohjelmaa	Kirjataan heti Kysely tehty 2021	Aluejohtaja, hallitus	Vuosittain
Hallituksen ja henkilöstön kohtaaminen	Säännölliset yhteiset tilaisuudet	Vuosittain yhteinen tilaisuus + hallituksen kokoukset	Aluejohtaja	Kohtaamisen toteutuminen
Henkilövalinnat	Suunnitelmaa noudatetaan sekä henkilöstö- että luottamusmiehtäviin valittaessa	Jatkuvasti	Hallitus, aluejohtaja	Vuosittain

Kouluttaja-ohjeistus	Ohjeistus kouluttajille tämän suunnitelman mukaisesta toiminnasta	kouluttajat perehdytetään suunnitelmaan	Seurakehittäjä, työryhmä	Kouluttajat perehdytetty ja ohjeistettu vuosittain
Yhdenvertaisuudesta viestiminen	Seurakoulutuksissa ja -kohtaamisissa teeman esiin nostaminen/-pitäminen	Ympäri vuoden	Seurakehittäjä, muut toimialaihmiset, viestintä	Seurataan vuosittain
Yhdenvertaisuus ja tasa-arvo käytäntöön	Toiminnan osaksi ja kehityskeskustelujen sisältöihin	Vuosittain	Henkilöstö ja hallitus	Palautteet

Liite: Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvoselvitys 2021 (tämän dokumentin jatkona)

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvoselvitys

Keski-Suomen Liikunta ry toteutti yhdenvertaisuus- ja tasa-arvoselvityksen 1.8.-1.9.2021 välisenä aikana kyselyllä. Kyselyn kohderyhmänä oli yhdistyksen hallitus sekä toimihenkilöt. Kysely lähetettiin 21 henkilölle, ja vastauksia saatiin 10 kappaletta. Vaikka vastausprosentti jäi hieman alle 50, saatiin vastauksia silti riittävästi sekä luottamushenkilöiltä että hallituksen jäseniltä.

Alla on yhteenveto kyselystä, jonka tulos sekä mahdolliset toimenpiteet liitetään osaksi olemassa olevaa Keski-Suomen Liikunta ry:n (myöh. KesLi) Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelmaa.

1. Vastaajan sukupuoli

Nainen 4 vastaajaa
Mies 6 vastaajaa

2. Vastaajan ikä

30-39 v. 1 vastaaja
40-49 v. 3 vastaajaa
49 v. - 6 vastaajaa

3. Vastaajan rooli yhdistyksessä

Luottamushlö 6 vastaajaa
Toimihenkilö 4 vastaajaa

4. Yleinen ilmapiiri

1= toteutuu erittäin heikosti, 2= toteutuu melko heikosti, 3= toteutuu tyydyttävästi, 4= toteutuu melko hyvin, 5= toteutuu erittäin hyvin

KesLin yleinen ilmapiiri on innostava, moniarvoinen ja avoin

1 0 vastausta
2 0 vastausta
3 0 vastausta
4 4 vastausta
5 6 vastausta

Luottamushenkilöt ja henkilökunta ovat keskenään samanarvoisia

1 0 vastausta
2 0 vastausta
3 2 vastausta
4 5 vastausta
5 3 vastausta

Luottamushenkilöt ja henkilökunta osallistuvat KesLin kehittämiseen

2 1 vastausta
3 2 vastausta
4 5 vastausta
5 2 vastausta

KesLissä on keskusteltu yhdenvertaisuuteen liittyvistä asioista

1 0 vastausta
2 0 vastausta
3 2 vastausta
4 4 vastausta
5 4 vastausta

5. Esteettömyyden toteutuminen KesLissä

Arvioimiin tietoihisi ja kokemukseesi perustuen asteikolla 1-5. 1= toteutuu erittäin heikosti, 2= toteutuu melko heikosti, 3= toteutuu tyydyttävästi, 4= toteutuu melko hyvin, 5= toteutuu erittäin hyvin

Järjestön viestintä on avointa, monipuolista ja tavoittaa kaikki KesLin jäsenet

1	0 vastausta
2	0 vastausta
3	0 vastausta
4	7 vastausta
5	3 vastausta

Esteettömyyden ja saavutettavuuden edistäminen näkyy KesLin toiminnassa

1	1 vastausta
2	0 vastausta
3	1 vastausta
4	7 vastausta
5	1 vastausta

KesLin toimitilat ovat fyysisesti esteettömiä ja saavutettavia

1	0 vastausta
2	2 vastausta
3	4 vastausta
4	2 vastausta
5	2 vastausta

6. Oletko havainnut KesLin työntekijöiden / luottamushenkilöiden kielenkäytön syrjivän joitakin ihmisryhmiä (esim. rasistiset tai muuten syrjivät kommentit)?

Kyllä	0 vastausta
En	10 vastausta

”Meillä on kyllä aidosti ihmistä itseään arvostava toimintakulttuuri.”

”KesLi:n porukka avointa ja helposti lähestyttävää. En ole havainnut mitään syrjintää tms. viittaavaa missään vaiheessa.”

7. Luuletko, että jotkut ryhmät eivät voi osallistua KesLin toimintaan tai osallistuminen olisi hankalaa?

Kyllä	10 vastausta
En	0 vastausta

8. Luuletko, että KesLin työntekijä tai luottamushenkilö voisi tuoda esim. järjestämämme urheilutapahtuman avec-tilaisuuteen samaa sukupuolta olevan puolisonsa?

Kyllä	10 vastausta
En	0 vastausta

9. Onko mielestäsi Keski-Suomen Liikunnalla toimintaa tai muita palveluja vammaisille harrastajille ja urheilijoille tai muille erityisryhmille?

Kyllä	9 vastausta
Ei	0 vastausta
EOS	1 vastausta

”KesLi-leiri ja muut tilaisuudet ja tapahtumat ovat kaikille avoimia.”

”Leiri avoin kaikille ja muissakin tapahtumissa kaikki voivat osallistua. Joskus tilojen suhteen saattaa olla haasteita, mutta aina ne on pyritty ratkaisemaan tavalla tai toisella.”

”Toimintaamme kuuluu erityisesti soveltavan liikunnan ja paraurheilun edistäminen. Me myös koulutamme toisia tahoja kyseisestä teemasta. Lisäksi seurojen organisaatioiden kehittämistyössä läpileikkaavana sisältönä on yhdenvertaisuuden edistäminen”

10. Pyritäänkö KesLin toimintaa kehittämään aiemmin tavoittamattomille tai toiminnassa aliedustetuille kohderyhmille (maahanmuuttajat, liikkumis- ja toimimisesteiset)?

Kyllä	9 vastausta
Ei	0 vastausta
EOS	1 vastausta

”Tapahtumissa kiinnitetään huomiota suunnitteluun esim. ympäristön osalta.”

”Me olemme tehneet isojakin kehityshankkeita, jotta asiaa edistettäisiin kunnolla maakunnassamme”

11. Saako KesLin palveluista tai toiminnasta neuvontaa, jos ei osaa suomea / ruotsia?

Kyllä	6 vastausta
Ei	0 vastausta
EOS	4 vastausta

”Kielitaitoa on ja keinot keksitään.”

”Ainakin englanniksi asiointi onnistuu.”

”Kesliläinen toimintaperiaate on, että autetaan. Me kyllä keksimme keinot, että ihminen saa meiltä tarvitsemansa neuvon ja avun”

12. Onko KesLin toiminnassa maahanmuuttajataustaisia työntekijöitä tai luottamushenkilöitä?

Ei	7 vastausta
Kyllä, vapaaehtoisena	1 vastaus
En tiedä	2 vastausta

”Ei nyt ainakaan tule mieleen vakituksessa toiminnassa. Toki tapahtumissa vapaaehtoisissa on ollut maahanmuuttajataustaisia.”

”Tähän ei saanut vastattua useampaa vaihtoehtoa mutta meillä on ollut ainakin harjoittelijoita, vapaaehtoisia ja leiriohjaajia vieraskielisiä. Emme selvitä onko henkilö maahanmuuttaja vai ei, kiinnostus KesLin toimintaa kohtaan riittää”

”En kiinnitä mahdolliseen maahanmuuttajataustaan huomiota enkä usko taustalla olevan vaikutusta KesLinkään toiminnassa. KesLin toiminnan kohderyhmissä on myös maahanmuuttajataustaisia.”

13. Huomioidaanko vähävaraiset mielestäsi KesLin toiminnassa?

Kyllä	8 vastausta
Ei	0 vastausta
EOS	2 vastausta

”Leirissä jopa tukimahdollisuutta järjestetty.”

”Olemme kehittäneet hankkeita ja hankkineet yritysrahaä joilla turvataan vähävaraisten osallisuus.”

”Hinnottelumme on lähtökohtaisesti edullista, koska haluamme edistää kaikkien liikkumista ja hyvinvointia”

14. Onko KesLin juhlatilaisuuksiin tai illanviettoihin helppoa osallistua, jos ei käytä alkoholia?

Kyllä 10 vastausta
Ei 0 vastausta

”Meillä on sekä henkilöstössä, että luottamusjohdossa henkilöitä jotka eivät käytä ja henkilöitä jotka käyttävät alkoholia. Jälleen kerran perusperiaate meillä on, että ihminen saa olla juuri sellainen, kun on ja saa nauttia juhlasta juuri kuten haluaa, toista kunnioittaen.”

15. Huomioidaanko yhdenvertaisuus KesLin strategisessa suunnittelussa tai toimintasuunnitelmissa?

- Ei 1 vastaus
- Tietyt keskeiset vähemmistöt mainitaan erillisenä kappaleena (esim. maahanmuuttajat tai liikkumis- ja toimimisesteiset henkilöt) 3 vastausta
- Vähemmistöt ja niiden osallisuus järjestön toiminnassa on osa KesLin strategista suunnittelua 4 vastausta

16. Kuinka sitoutuneita arvioit KesLin eri toimijoiden olevan yhdenvertaisuuden edistämiseen?

Arvioi omiin tietoihisi ja kokemukseesi perustuen asteikolla 1-5. 1= erittäin heikosti, 2= melko heikosti, 3= tyydyttävästi, 4= melko hyvin, 5= erittäin hyvin

Luottamushenkilöt

1 0 vastausta
2 0 vastausta
3 3 vastausta
4 5 vastausta
5 2 vastausta

Työntekijät

1 0 vastausta
2 0 vastausta
3 1 vastausta
4 5 vastausta
5 4 vastausta

Johto

1 0 vastausta
2 0 vastausta
3 1 vastausta
4 2 vastausta
5 7 vastausta

Minä itse

1 0 vastausta
2 0 vastausta
3 1 vastausta
4 5 vastausta
5 4 vastausta

17. Oletko kohdannut tai ollut todistamassa syrjintää KesLin työyhteisössä tai luottamustoiminnassa?

Kyllä 0 vastausta
Ei 10 vastausta

18. Jos olet havainnut syrjintää tai härintää, mistä oletat sen johtuvan? Voit valita useamman vaihtoehdon.

- ei havaintoja häirinnästä

19. Urheilija / seuratyöntekijä kokee tulleensa syrjityksi KesLin jäsenseuran toiminassa. Onko KesLissä määritelty toimintatapa, miten tilanteessa edetään?

Kyllä 1 vastausta
Ei 1 vastausta
EOS 8 vastausta

”Toimitaan ensiksi lajiliiton ohjeiden mukaisesti.”

”Voiko KesLi puuttua jäsenseuran toimintaan? Lajiliitoilla ja SUEK:illa usein ohjeet miten toimia mahdollisessa syrjintätapauksessa.”

20. Missä yhdenvertaisuus- / vähemmistöasioissa KesLi on onnistunut mielestäsi hyvin tai erinomaisesti?

”Ehkä huomio on eniten ollut sukupuolten välisessä yhdenvertaisuudessa.”

”Lasten ja nuorten kaikille avoin leiritoiminta. Selkokieliisyys.”

”Koulutuspuolta vammaisten ja toimintarajoitteisten kanssa toiminnasta ja toiminnan kehittämisestä on saatu lisääntyvästi tarjolle seuroille ym. toimijoille. KesLin lastenleirille pääse myös vammaiset. Ja leirin yhteydessä on myös pystytty joitakin vähävaraisia saamaan mukaan yhteistyökumppaneiden tuella.”

”Henkilöstöstä puolet miehiä ja naisia ;-)”

”Koulutuksiin osallistuu hyvin erilaisia ihmisiä ja kohtaaminen on aina luontevaa. Soveltavaa liikuntaa on saatu juurrutettua jäsenseurojen perustoiminnaksi”

”Mielestäni osallistutaan hyvin erilaisiin ohjelmiin ja projekteihin, joissa yhdenvertaisuutta edistetään. Liikunnan erityisryhmien koulutukset yhteistyössä Liikuntatieteellisen kanssa.”

21. Mitkä yhdenvertaisuutta ja vähemmistöryhmiä koskevat asiat vaatisivat KesLissä eniten kehittämistä?

22. Miten tärkeäksi koet seuraavien osa-alueiden kehittämisen KesLissä?

1= ei tarvetta, 2= melko tarpeellinen, 3= tarpeellinen, 4= hyvin tarpeellinen, 5= erittäin tarpeellinen

Sukupuolten välinen yhdenvertaisuus

1 1 vastaus
2 1 vastaus
3 2 vastausta
4 2 vastausta
5 4 vastausta

Eri-ikäisten yhdenvertaisuus

1 1 vastaus
2 1 vastaus
3 5 vastausta
4 1 vastaus
5 2 vastausta

Seksuaaliseen suuntautumiseen ja sukupuoli-identiteettiin liittyvä yhdenvertaisuus

1 2 vastausta
2 1 vastaus
3 4 vastausta

- 4 1 vastaus
- 5 2 vastausta

Etninen yhdenvertaisuus

- 1 0 vastausta
- 2 2 vastausta
- 3 3 vastausta
- 4 3 vastausta
- 5 2 vastausta

Kielellinen yhdenvertaisuus

- 1 0 vastausta
- 2 2 vastausta
- 3 4 vastausta
- 4 2 vastausta
- 5 2 vastausta

Henkilökohtaiseen elämäkatsomukseen liittyvä yhdenvertaisuus

- 1 1 vastaus
- 2 1 vastaus
- 3 3 vastausta
- 4 3 vastausta
- 5 2 vastausta

Taloudellinen yhdenvertaisuus

- 1 0 vastausta
- 2 2 vastausta
- 3 3 vastausta
- 4 1 vastaus
- 5 4 vastausta

Toimintakykyyn liittyvä yhdenvertaisuus

- 1 0 vastausta
- 2 2 vastausta
- 3 2 vastausta
- 4 3 vastausta
- 5 3 vastausta

23. Mitä haluat sanoa KesLin yhdenvertaisuussuunnitelman tekijöille?

”Siitä tulee varmasti hyvä, ihmisiä kuunnellen tulevat monet näkökulmat kuulluksi.”

”Ihminen on aina tärkeä ja yllä näkyvä luokittelu on oikeastaan turha, jos jokainen muistaa kuunnella, arvostaa ja tutustua ihmiseen ihmisenä. Jokaisella ihmisellä on myös ennakkoluuloja, ratkaisevaa on antaako ihminen ennakkoluulojensa vaikuttaa omaan käytökseensä. Yhdessä rakennetaan pelisäännöt ja yritetään toimia niiden mukaan.”

”Tärkeä asia, joten hienoa, että suunnitelma tehdään. Kannatan yhdenvertaisuuden integroimista toimintaan tarkoituksenmukaisella tavalla, en erillisiä projekteja ja toimenpiteitä. Toki asia vaatii erillishuomioita aina tietyissä kohdin toiminnan suunnittelua ja arviointia.”

”Tsemppiä!”